

Arvamuse avaldamine tööalasest rikkumisest teavitaja kaitse seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Kalle Laanet!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Justiitsministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust tööalasest rikkumisest teavitaja kaitse seaduse eelnõu kohta, mille eesmärk on tagada tööalase tegevusega teatavaks saanud rikkumisest teavitajale kaitse. Järgnevalt esitame oma kommentaarid eelnõu kohta.

1. Kaitse pahatahtliku teavitamise eest (eelnõu § 5 lg 2, § 21)

Kaubanduskoja hinnangul on eelnõu üheks võimalikuks negatiivseks mõjuks see, et inimesed võivad hakata esitama pahatahtlikke, põhjendamatuid ja kuritahtlikke teateid. Sellise tegevusega võib teatud juhtudel kaasneda ettevõtjale väga suur kahju. Seetõttu peame äärmiselt oluliseks, et sellise riski maandamiseks kehtiks vajalikud meetmed. Toetame Eelnõu § 5 lg 2 sõnastust, mille kohaselt on keelatud teadvalt ebaõige rikkumisteate esitamine. Peame igati vajalikuks ka eelnõu §-i 21, mille kohaselt teadvalt ebaõige teavitamise eest karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut, kui puudub karistusseadustiku §-s 319 sätestatud süüteo koosseis. Kindlasti on üheks kaitsemeetmeks ka see, et kui rikkumisest teavitaja esitab teadvalt valekaebuse kuriteo toimepanemise kohta, vastutab ta KarS § 319 kohaselt kuriteo toimepanemise eest. Samas me pole veendunud, et eelnevalt nimetatud kaitsemeetmed on piisavad pahatahtlike ja põhjendamatute teadete ärahoidmiseks. Seda eriti olukorras, kus sellise teate edastamisega võib kaasneda väga suur kahju, kuid tegemist pole KarS §-s 319 sätestatud valekaebusega.

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume Justiitsministeeriumil veelkord mõelda, kas ja milliseid täiendavaid meetmeid oleks võimalik eelnõus välja tuua pahatahtlike ja põhjendamatute teadete ärahoidmiseks.

2. Asutusesiseste teavituskanalite jagamine või ühiselt haldamine (eelnõu § 8 lg 5)

Eelnõu § 8 lg 5 kohaselt on eraõiguslikel juriidilistel isikutel, kus on kuni 249 töötajat, ja kontserni kuuluvatel ettevõtjatel lubatud jagada või ühiselt hallata asutusesiseseid teavituskanaaleid.

Kaubanduskoda peab väga positiivseks, et Justiitsministeerium on võtnud arvesse meie varasemat ettepanekut ning lubab ka kontserni kuuluvatel ettevõtjatel jagada või ühiselt hallata asutusesiseseid teavituskanaleid. Selline lahendus võimaldab kontsernidel jätkata täna levinud praktikat, kus teatud tugiteenuste pakkumine toimub grupiüleselt. Ühest küljest võib selline lahendus olla kuluefektiivsem, kuid teisest küljest võib kontserniülese teavituskanali loomine teatud olukordades aidata paremini tagada ka teavitaja kaitset. See võib olla nii näiteks olukorras, kus tööalase tegevusega teatavaks saanud rikkumine on seotud ettevõtte juhiga, kus teavitaja töötab. Sellises olukorras on parem lahendus kontserniülene, mitte ettevõttesisene teavituskanal.

Lisaks peame oluliseks, et lubatud oleks ka lahendus, kus kontserniülene teavituskanal võib asuda ka välisriigis, kuid selle teavituskanali puhul on tagatud muud eelnõust tulenevad nõuded.

Koja ettepanek ja küsimus:

Palume eelnõu § 8 lg 5 sõnastust mitte muuta ja jätta ka kontserni kuuluvatele ettevõtjatele võimalus jagada või ühiselt hallata asutusesiseseid teavituskanaleid. Kas saame eelnõust ja seletuskirjast õigesti aru, et kontserniülene teavituskanal võib asuda ka välisriigis, kui on täidetud eelnõust tulenevad nõuded seoses teavituskanaliga?

3. Rikkumisest teavitaja kaitse saamise tingimused (§ 13)

Eelnõu § 13 kohaselt saab rikkumisest teavitaja kaitse, kui:

- 1) teavitajal on rikkumisest teavitamise ajal põhjendatud alus arvata, et rikkumist on vahetult alustatud või see on lõpule viidud ja rikkumine kuulub käesoleva seaduse kohaldamisalasse ja
- 2) rikkumisest teavitamine oli asutusesisene, asutuseväline või üldsusele avalikustamine vastavalt käesolevas seaduses sätestatule.

Hetkel jääb ebaselgeks, kas ja millise kaitse saab rikkumisest teavitaja olukorras, kus ta annab rikkumisest teada asutusesisese ja/või asutusevälise teavituskanali kaudu eelnõus ette nähtud korras ja täidetud on rikkumisest teavitaja kaitse saamise tingimused ning lisaks annab teavitaja rikkumisest teada ka üldsusele avalikustamise kaudu, kuid ta ei täida eelnõu §-st 12 tulenevaid kaitse saamise eeldusi. Sellises olukorras on teavitajal justkui kaitse asutusesisese ja/või asutusevälise teavituskanali kaudu edastatud teabe osas, kuid puudub kaitse üldsusele esitatud teabe osas. Seega tekib küsimus, kas ja millise kaitse saab sellises olukorras rikkumisest teavitaja. Näiteks kui tööandjal ei ole sellises olukorras lubatud rakendada sunnimeetmeid asutusesisese ja asutusvälise teavitamise puhul, siis kas pärast üldsuse teavitamist on lubatud rakendada sunnimeetmeid.

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume eelnõu seletuskirjas selgitada, kas ja millises ulatuses saab tööalasest rikkumisest teavitaja kaitse, kui ta kasutab eelnõu kohaselt asutusesisest ja/või asutusevälist teavituskanalit ja saab seega kaitse, kuid annab seejärel rikkumisest teada avalikkusele, kuid ta ei täida eelnõu §-s 12 sätestatud kaitse saamise tingimusi.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja kommentaare arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070